

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenege rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.

Toronto 1, Ont.

"Authorized as second class mail,

Post Office Department, Ottawa"

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENČEV

Let. 4. št. 154.

Cena 5 c.

TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, MARCH 20TH, 1946.

Price 5c.

Vol. 4. No. 154.

SPOMNIMO SE PODHRANJENIH OTROK NA DAN 27 MARCA

Izvršni odbor Sveta kanadskih južnih Slovanov je iz nekoliko manjših naselbin v zvezi z proslavo 27 marca dobil odgovor, da jim je nemogoče organizirati proslavo v večjem obsegu vsled manjšega števila tam živečih izseljencev. Pripravi pa so pridružiti se proslavi in sicer z tem, da prispevajo svojo dnino, ki jo zaslužijo ta dan za pomoč narodom Jugoslavije.

Izvršni odbor kakor menda vsak drugi rodoljubni izseljenec pozdravlja to plemenito gesto in z tem v zvezi pravi:

"Plemeniti gesti, katero izražajo naši rodoljubni izseljenci v manjših naselbinah, smo prepričani, da se pridružijo izseljenci po vseh drugih naselbinah kjer se bodo vršile proslave, zborovanja, koncerti in tako dalje.

27 marec — beleži začetek herojskega odpora narodov Jugoslavije proti zloglasnim fašističnim osvajalcem in njihovih hlapcev — odpor, ki je zahteval 1,700.000 ljudskih življenj in neprecenljive materialne žrtve. Življenje ljudstva in porušenosti Jugoslaviji je zelo naporno in težko vsled pomanjkanja tako potrebni hrani kakor tudi obleki. Pomoč je potrebna in tudi nujna.

Dati enodnevni zaslužek za pomoč svojim bratom in sestram v štari domovini, je najbolj plemenita gesta proslave 27 marca.

Vsako že danes ve, da se v Jugoslaviji nahaja 1,200.000 podhranjenih otrok, katerim je potrebna takojšnja pomoč. To število vključuje skoraj polovico otrok, kateri so ostali brez svojih roditeljev.

Poglavitna skrb Rdečega križa Jugoslavije, Antifašistične fronte žena in drugih patriotskih organizacij, je rešiti mladi naraščaj in ga vzgojiti. Sto in sto tisoč otrok so nameščeni v otroških domovih, kateri so zgrajeni skoraj po vseh krajih, a jih je še mnogo, kateri vsled pomanjkanja sredstev niso oskrbljeni tako kakor bi morali biti.

Primer rodoljubnih rojakov iz Windsorja naj nam velja vsem, da se tudi mi ostali pridružimo njim in darujemo svojo dnino na dan 27 marca za pomoč podhranjenim malčkom, kateri z tako nežnim pogledom iščejo svoje drage roditelje — proseči jih pomoči!

**Izvršni odbor:
S. K. J. S.**

ZA PODHRANJENE OTROKE DARUJEMO DNEVNICO 27 MARCA

Tako se glasi pismo, ki so ga podpisali 26 hrvatskih rodoljubov v Windsorju, da so sklenili darovati dnino, ki jo zaslužijo na dan 27 marca za podhranjene otroke v Jugoslaviji.

Pismo so poslali uredništvu "Novosti" s prošnjo, da se ga objavi. Med drugim v svojem pismu označujejo velik pomen 27 marca, kakor tudi veliki pomen proslave z tem v zvezi z deželni zaključujejo:

"Bratje in sestre — širom Kanade! Podpisani apeliramo na vas, da se pridružite plemeniti zamisli, da svojo dnino na dan 27 marca darujete za podhranjene otroke v Jugoslaviji. Tisoči so brez svojih roditeljev tudi drugače pohabljeni. Naj bi se njihova srca razveselila z tem majhnim darom! Pokazimo celemu svetu, da ljubimo svojo očetnjo in svojo narod. Pokazimo naša čustva napram nim, ki so trpeli za svojo in našo svobodo.

Naj odmeva iz enega na drugi kraj v deželi: "Dnino 27 marca za podhranjene otroke v Jugoslaviji!"

Temu sledi 26 podpisov — 26 rodoljubov, kateri darujejo svojo dnino za podhranjene otroke v štari domovini.

Verjetno je, da bodo naši izseljenci vse poudarili pozdravili sklep 26 rodoljubov v Windsorju

Odpirajo se otr. domovi

Ljubljana — V Tolminu ob Soči se vršijo priprave za otvoritev otroškega doma, kamor se bo nastelilo 80 vojnih sirot. Minulo nedeljo je bil ustanovljen v Koprju dom za 100 dijakov iz okraja Koper. Za otvoritev tega doma grede največ zasluge okrožnemu narodnemu odboru in obče-narodnim organizacijam, ki so oskrbeli otroke z življenjskimi potrebščinami. Tanjug.

Izjava ministra N. Petroviča

NE ZMANJŠATI, AMPAK POVEČATI POMOČ NARODOM JUGOSLAVIJE

Washington — Dne 11 t.m. je prispela v Ameriko jugoslovanska delegacija, katere se udeležil ravnokar vršče se konference UNRRe v Atlantic City-ju. Delegaciji načeljuje minister za zunanjo trgovino ing. Nikola Petrovič, kateri je dne 13 t.m. održal konferenco s časnikarskimi poročevalci v Washingtonu. Ob tej priliki je podal sledečo izjavo:

"Mislim, da resnost stanja iz-hrane v Jugoslaviji ni dovolj razumljiva v ostalih državah. Več kakor štiri leta je vojna besnela po celi zemlji, katere je imela občutne posledice na splošno narodno imovino posebno pa je prizadeto poljedelstvo. Razen tega naša zemlja je mnogo trpela tudi strašno sušo, katero nepomnijo najstanejši ljudi. V mnogih krajih Jugoslavije je bila popolnoma uničena sestra in živina. Vsled tega je naša zemlja primorana na uvoz hrane za 5 milijonov ljudstva, skoraj eno tretjino prebivalcev, ker drugače bi 5 milijonov ljudstvu pretela neizogibna lakota.

Treba je imeti na umu tudi, da v teku poslednjih pet let narodi Jugoslavije so gladovili. Celoto za časa ko je UNRRA največ pošiljala, so bili posamezni kraji v Bosni, kjer so odmerki znašali manj 1000 kalorij dnevno, medtem ko UNRRA smatra da je minimum dnevnih hranljivih snovi potrebno 2650 kalorij. V Nemčiji, kjer ljudstvo ni trpelo take lakote za časa vojne, dnevi odmerki na osebo znašajo od 1,500 do 2.000 kalorij. Elementarni principi pravničnosti in humanitasti zahtevajo, da se pri razdelitvi razpoložljivih sredstev bivšim okupiranim zemljam vzame v obzir splošno stanje zdravja, da bi se do časa moglo razumeti do kakih katastrofalnih rezultatov lahko dovede drastično znižavanje odpošiljanja hrane.

Minimalne potrebe Jugoslavije v žitu, semenu, od sedaj pa do druge žetve znašajo 69.000 ton mesečno. Mi resno pozivljamo UNRRO, da nam pohiti v pomoč v teh potrebščinah, katere so le

toliko zadostne, da se održi naš narod pri življenju.

Jugoslovanska vlada je podvzela vse mogoče mere in mobilizirala vse proizvajalne sile pri obnovi poljedelstva, da bi ga dvignila na predvojni nivo. To bode seveda znatna pomoč. Toda celo ako bomo uspeli zasejati naša polja kar največ mogoče, se lahko nadamo, da bi nam nova žetev omogočila zadostiti naše potrebe za hrano. Vendar je pa potrebno upoštevati pri temu tudi to, da

Delav. stranka se bode borila za poslovanje

Ottawa, 18 marca. — Federalna vlada ne namerava zabraniti Delavsko progresivno Partijo zato, ker je njen član in narodni poslanec Fred Rose, aretiran v zvezi z ogledstvom in puščen na svobodo pod kavicjo 10.000 dolarjev — kakor se doznava iz poučenih virov.

Mišljenje prevladuje, da oblasti nimajo razloga zabraniti poslovanje delavske progresivne Partije, ker je že v teku razvite anti-sovjetske propagande povzročena zadostna škoda kanadskemu narodu. Vendar se pa to ne more smatrati kot za gotovo, ker navadno po taki histerični gonji in zlasti z "strašilom" pred komunizmom, se dogajajo resne stvari, da bi se tako prikrila popolna nesnica gotovih razmer.

Nacionalni vodja Tim Buck, je podal izjavo v kateri pravi, da njegova Partija nima nobenih obtožb proti Fred Rosa, član parlamenta, ker ni zadostne podlage za kakršno koli obtožbo. Mi to bomo poudarimo, pravi Buck, kakor smo to storili v samem začetku po svojem bistvu na provokacijsko kampanjo, katero vodijo bogati interesi v smeri razdvajanja edinstva Zedinjenih Narodov. Proti takim kampanji se morajo postaviti vsi demokratični kanadčani, ker to zahtevajo interesi miru in naše nacionalne rekonstrukcije.

bomo dobili po hektarju manj kakar pred vojno vsled gotovih pomanjkanj za obdelovanje zemlje in govil. Naša zemlja ni najboljše kvalitete in zato so nam potrebna gnojila, razni poljedelski stroji itd. Stanje naše živine je katastrofalno. V teku vojne smo izgubili nič manj kot 67% konj, 57% prašičev, 50% krav in 5.500.000 ovec.

Če vzamemo v obzir veliki doprinos za katere ve cel svet, ki sta ga naša armada in narodi Jugoslavije doprinesli za skupne namad, da se bo tukaj doseglo razumevanje naših potreb.

Naše zahteve so skromne, toda treba jim je ustreči!

100 TISOČ POZDRAVILO TITA V VARŠAVI

Varšava — Tukaj se vršila največja vojaška in civilna svečanost v znaku pozdrava maršalu Titu, kateri se je mudil v tem mestu. Tisoči vojaštva so tvorili svečano povorko čez mesto, kateri se je pridružilo mestno prebivalstvo tako, da je štela nad 100.000 vojaštva in prebivalstva.

Za rekonstrukcijo dežele

Toronto — Tukaj se je vršila važna konferenca strokovnih unij, katere sklepi se nanašajo v zvezi z zvišanjem mezdne lestvice, skrajšanje delovnega časa in več drugih važnih zadev organiziranih industrijskih delavcev in delavk.

Zahteva se nov unijski program v zvišanju 29 centov plače po uri, 40 urni delovni tednik, garancija za najmanj 1.900 delovnih ur dela na leto z dvotednim plačanimi počitnicami, dvojno plačo za delo ob praznikih in nedeljah.

Konferenca je enoglasno potrdila novi unijski program kateri zahteva poleg že omenjenega rekonstrukcijo dežele, da se spreči brezposelnost in njene posledice. V kolikor je znano, je že sedaj okrog 250.000 delavcev brez dela.

Churchill hoče vojno! Mi zahtevamo mir!

Tako je klicalo ljudstvo na ulicah v New Yorku

New York, 16 marca. — Še niso do dobri se polegli razburkani glasovi na splošno znane reakcije, katere si je ne malo stresala jezo zoper Sovjetsko Unijo na podlagi Churchill-ovega govora deset dni pred tem v Fulton-u Mo., je bil naznanjen njegov drugi govor, ki ga je održal v New Yorku. Pred veliko dvorano kjer je imel Churchill govoriti, CIO unije so vzprizorile demonstracijo katere se je udeležilo nekoliko tisočev naroda. Ogorčenost naroda proti njegovemu govoru je izražena z klici, ki so odmevali po ulicah tega velemesta: "Churchill hoče vojno! Mi zahtevamo mir! Mi, za Churchill-a in njegove prijatelje se nečemo bojevati". . . itd.

Silni protesti z strani naroda, raznih ustanov in posebno z strani povrnenih vojakov, so stregli Churchill-a tako, da je topot govoril sicer nekoliko prevdarnejše, če tudi je rekel, da nima namena opoklicati eno samo besedico govora, ki ga je održal v Fulton-u. Vsekakor moral je poudariti, da ne zahteva anglo-ameriško vojno zvezo ali pogodbo.

V teku deset dni po prvem govoru in predno je Churchill nastopil z drugim govorom, je spoznal on sam kakor tudi njegovi prijatelji, da ne velja govoriti o

nekakšnih posebnih čutih ameriškega in britskega naroda in posebno ne v smeri interesov britskega in ameriškega imperializma. To spoznanje je spoznal zlasti pod pritiskom javnega mnenja, katero je na splošno obsodilo njegov prvi govor, kot govor vojnega hujskača.

Značilna je izjava v tem oziru Rev. Sean J. Reid, katoliški duhovnik v New Yorku, kateri je dejal na zborovanju Sveta Knights of Columbus na 48 obletnici St. Patrick Days: "Churchill in Anglija nimata nobene pravice govoriti o Rusiji; da umakne svoje čete iz Irana, dokler Anglija ne umakne svojih čet iz Irske in Palestine".

Ta izjava, ki je v skladu z splošnimi izjavami svobodoljubnih ljudstev v svetu, zadostuje, da vemo celotni pomen ogorčenosti ljudskega mnenja z ozirom na Churchill-ov izzivalni govor v Fulton-u. Churchill in njegovi prijatelji so se seveda uračunali pri oceni razpoloženja med ljudstvom. Teško je verjeti obtožbi zoper Sovjetsko Unijo, dokler so kolonijalni narodi pod bičem zunanjih gospodarjev, medtem ko se Sovjetska Unija zalaga za resnično svobodo in enakopravnost narodov v splošnem.

Proslava pete obletnice Jugoslovanske neodvisnosti

Torek, 26. marca, je važen dan za vse Jugoslovane v New Yorku in okolu, kajti ta dan se bo vršila v Metropolitan operi v New Yorku velika koncertna prireditev na kateri bodo nastopili operni igralci in pevci ter plesalci kot: Lawrence Tibbett, Zinka Milanov, Irina Baronca, Carlos Salzedo, Igor Youskevitch, Sophie Maslow, Jane Dudley, William Bales, zbor Schola Cantorum, Melvyn Douglas, Lauritz Melchior, itd.

Govoril bo senator Glen H. Taylor iz države Idaho. Senator Taylor se je pridružil senatorjama Kilgoru in Pepperju v obsojanju Churchillovega govora v Fultonu.

Nobene dvoma torej ni, da bo glavni govornik dneva v Metropolitan operi prikazal neprimerno borbo jugoslovanskega ljudstva ob priliki petletnice njegovega odpora in taki luči kot to zasluži pošten in iskren zavezniški narod.

Vsi oni, od blizu in daleč, ki se lahko udeležijo te velike proslave, si oskrbite vstopnice. Te ima do zadnjega dne na razpolago glavni urad. Naslov je: American Committee for Yugoslav Relief, 235 East 11th Street, New York 3. N. Y. Cena vstopnicam je: \$12.00; \$6.00; \$4.20; \$3.30; in \$2.40. Kdor bo klical za vstopnico po telefonu, naj kliče: AL. 4-8001 Vprašate lahko za Mrs. Krasno in podpisano vam bode radevolje izbrala za željene sedeže v kolikor že niso razprodani.

Vstopnice se precej dobro prodajajo tudi med Američani, katere posebno privlačuje dejstvo, da bodo demo ta dan slišali glas maršala Tita, ki bo prenešen po kratkih valovih iz Belgrada.

Ameriški odbor za jugoslovansko pomoč najviljudneje vabi vse, ki se morejo udeležiti koncertne prireditve dne 26. marca, da to store. Ta proslava bo ostala vsakemu dolgo v spominu. Na predvečer pete obletnice odpora naroda v Jugoslaviji se bomo spominjali z njim vred enega velikega in odločilnega dne — 27. marca, 1941 — zgodovinskega dneva, ko je ljudstvo Jugoslavije vrglo Hitlerju in njegovim satelitom v obraz eno tedaj skoro nemogočo besedico: NE! Vstalo je v veličastni in res človeka vredni ogorčenosti ter si izbralo boj namesto okov suženjstva, čast borbe namesto izdajstva svojih sosedov in svojih bratov na vzhodu. . . In danes jugoslovansko ljudstvo ve, da je ravnalo prav. Popravlja si razbito deželo, kinča grobove junakov, ki so padli za osvoboditev in žaluje za nešteti zamrni sinovi in hčerkami, ki jih je neumljeno strla kruta sovraznikova ter izdajniška peta . . . a se obenem zaveda, da jim iz stotisočih grobov šepetajo na uho mrtvi tovariši in tovarišice tisto geslo s katerim so šli golih rok v boj proti ogromni premoči sovražnika in katero jih je spremljalo skozi dolgo in krvavo borbo za osvoboditve, ter jih krepi in geslo, ki se je prvič pognalo na dan iz ust slovenskih borcev ter bo ostalo za vedno zapisano v debelimi črkami v zgodovini . . . geslo, ki pravi:

SMRT FAŠIZMU — SVOBODO NARODU!

(Nadaljevanje na 4 str.)

GENERALISIM STALIN ODGOVORIL IMPERIALISTIČNIM PODŽIGALCEM VOJNE PROTI SOVJETSKI UNIJI

...PRAVDA IN IZVESTJA STA UDRILI PO OGROŽENIM VALCIH MEDNARODNEGA SPORAZUMA

Medtem, ko sta "Pravda" in "Izvestija" pošeno in objektivno razkrinkali imperialistične spletke, katere vsebuje govor bivšega premiera Vel. Britanije, Churchill-a, ki ga je održal dne 5 marca v Fulton-u, Missouri Združenih državah, kjer odkrito pozivlja anglo-saksonske narode za skupno akcijo zoper vse druge vzhodne-srednje evropske, Balkanske in Sovjetske Unije narode, razen "demokratične Grčije (tako pravi Churchill) — je podal v intervjuu Generalisim Stalin odgovor imperialističnim podžigalcem zoper mednarodni sporazum in tretje svetovne vojne.

Dopisnik "Pravde", kakor je sporočil moskovski radio in kakor ga posnema Associated Press agencija, je postavil Stalinu nekoliko vprašanj z ozirom na govor Mr. Churchill-a.

Prvo vprašanje: "Kakšno je vaše mnenje o govoru Mr. Churchill-a, ki ga je pred nedavnim održal v Združenih državah Ameriških?"

Odgovor: "Smatram njegov govor kot zelo nevarno akcijo, kot setev semena za razdor med državimi Zedinjenih narodov in kot oviro za nadaljno kooperacijo."

Dopisnik "Ali ne smatrate, da je govor Churchill-a na škodo varnosti in miru?"

Stalin: "Brez vprašanja — da. Kljub vseh svojih namer in pripravil, Mr. Churchill je zavzel stališča med vojnimi hujskaci.

Pri tem seveda ni sam. On ima svoje podobne prijatelje ne samo v Angliji in Ameriki, ampak eden mora neposredno predčiti, da nas Mr. Churchill in njegovi prijatelji spominjajo na Hitlerja in njegove prijatelje. Hitler je začel z rasno teorijo in izjavil, da edino nemško govoreči narod, je čista in izvoljena rasa. Tudi Churchill v svojem govoru izpodbuja rasno vojno, dajajočo prednost anglo-saksonski rasi, katere da ima pravico odločiti usodo celega sveta.

Nemška rasna teorija je privejala Hitlerja in njegove prijatelje, da so mislili, da je to edina rasa, ki ima pravico vladati z drugimi narodi. Anglo-saksonska rasna teorija, katero na poseben način izražja Churchill in njegovi prijatelji gre istotako za tem, da le anglo-saksonski narodi morajo vladati z ostalimi narodi.

KAKOR ULTIMAT

Poslušajte dalje: Mr. Churchill njegov prijatelj v Angliji in Ameriki napovedujejo ostalim narodom nič drugega kakor nekakšen ultimati. Če se dobrovoljno udaste naši nadmoči, bo vse dobro. Če pa ne — vojna je neizogibna.

Narodi, ki so skozi pet let prevladali svojo kri za svobodo in neodvisnost svojih držav, se niso borili zato, da bi namesto Hitlerja vladal Churchill. Zato je pov-

sem razumljivo, da ne angleško govoreči narodi sestavljajo večino ljudstev sveta, katere pa odločno odklanjajo podvreči se novi sužnosti.

Churchill-ova tragedija je v tem, da ne more razumeti te enostavne in čiste resnice. Njegovo stališče, je stališče vojne — poziv za vojno zoper Sovjetske Unije. Svoje poslušalce skuša preslepti in zapeljati ko pravi, da bi se določena doba sporazuma med Anglijo in Sovjetsko Unijo podaljšala za 50 let.

Toda kako naj eden zagovarja tako izjavo dokler istočasno dela za vojno zoper Sovjetsko Unijo? To pomeni, da on gleda na tako pogodbo kakor na prazen papir, katero pa zagovarja samo v toliko, da prikrije svojo anti-sovjetsko aktivnost.

Prav zato eden ne more resno upoštevati izjavo Churchill-ovih prijateljev v Angliji in Združenih državah, da bi se sporazum med Anglijo in Rusijo moral podaljšati. Nima nobene smisla podaljšati pogodbo, če jo ena stranka prekrši in smatra za prazen košček papirja.

NERESNIČNI ELEMENTI

Dopisnik: Kako vi mislite o tistem delu Churchill-ovega govora, kjer govori o demokratičnih režimih v naših sosednjih državah, kjer kritizira prijateljske odnose ki so vzpostavljeni med temi državami in Sovjetsko Unijo?

Stalin: Ta del Churchill-ovega

govora predstavlja elemente nerresnice — elemente surovosti in nedostojnosti.

Churchill pravi, da: Varšava, Berlin, Praga, Dunaj, Budapešta, Belgrad, Bukarešt in Sofija spadajo pod sovjetsko sfero vpliva in da so na eden ali drugi način pod kontrolo Moskve.

Tukaj ni težko dokazati Churchill-ovo surovost in očitno laž o Moskvi in državah, ki mejijo z Sovjetsko Unijo. Največja absurdnost je trditi, da Sovjetska Unija kontrolira tudi Berlin, ko je vendar tam zavezniška kontrola, katere predstavlja štiri države in da Sovjetska Unija ima pri tem četrti glas.

So pač ljudje, ki si ne morejo pomagati kakor da lažejo. Toda eden bi se moral zavedati naposled gotove meje in drugič, eden ne sme pozabiti sledečega dejstva: "Nemčija je napadla Sovjetsko Unijo preko Finske, Poljske, Rumunije, Bolgarije in Madžarske. Nemčija je mogla napraviti invazijo na Rusijo preko teh držav zato, ker so z temi državami vladali sovražni režimi zoper Sovjetsko Unijo. In kot rezultat nemške invazije, Sovjetska Unija je izgubila v borbah z Nemčijo, nemško okupacijo in nasilnim izseljevanjem sovjetskih državljanov v Nemčijo, okrog 7.000.000 sovjetskih narodov.

OGROMNE ŽRTVE

To je, da je Sovjetska Unija izgubila nekoliko krat več svojih ljudi, kakor pa Anglija in Ame-

rikanski narod.

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Javno mnenje osodilo vojne hujskače

Bivši angleški premier Churchill je v svojem govoru, ki ga je održal dne 5 marca v Fulton-u, Mo., izrekel res značilne besede, ko je naštel skoraj en ducat evropskih prestolice. Dejal je: "Od Stetina ob Baltiku do Trsta na Jadrani je padel železni zastor preko kontinenta. Zada je to črto se nahajajo prestolice starih držav vzhodne in centralne Evrope, kot: Varšava, Berlin, Praga, Dunaj, Budapešta, Belgrad, Bukarešta in Sofija.

Vsa ta slovita mesta in njih prebivalstvo se nahaja v sovjetski sferi... samo Atene (prestolica Grčije) "vživa neumrjoto glorio" svobode, da lahko sama določi svojo bodočnost pri volitvah, ki se bodo vršile pod angleško, ameriško in francosko kontrolo.

Te besede je izrekel Mr. Churchill in seveda še povrh poudaril, da govori kakor "privatni državljani", ker mu tako narekuje gotove vrste demokracija — namerič narekujejo njegovi bogati prijatelji angleški in ameriški imperialisti.

Ko je govoril pred mikrofonom, je seveda mislil na predvojno in nikakor povišno Evropo, katera se hoče rešiti bremena sužnosti in posebno rešiti, da bi služila kot deska odskočnica za imperialistične pohode. Vse kar je pozabil omeniti, da bi spopolnih namen svojih besed, je to, da bi njegovi prijatelji rajši videli, da vrag vzame pogodbe in določbe Atlantskega čartermja, kakor pa propast enega samega predvojnega režima v vzhodni in centralni Evropi.

Za njega in njegove prijatelje novi režimi v vzhodni in centralni Evropi, je veliko razočaranje. Vsled tega srojila in njihovega razočaranja se je poslužil znane kraljice "rdečega strašila", ki ga skuša prodajati javnosti v zameno prave in življenjske resnice.

Narodi vzhodne in centralne Evrope se zavedajo svojih velikih nalog po skončani vojni. Zavedajo se, da je treba očistiti domači prag od najmanjše fašistične sneti, katera bi direktno ali indirektno nudila oživetje vojnih hujskačev bodisi na podlagi ozemlja ali pa notranje ureditve. Zavedajo se, da je treba še bolj krepko utrditi mednarodno kooperacijo in sodelovanje, ne za vojne pohode — ampak pohod nove dobe, za srečo in blagostanje — za mir.

Kakor razvidno je za Churchill-a in njegove prijatelje zavest narodov vzhodne in centralne Evrope, pomeni nevarnost. On imenuje dosedaj ustanovljene vlade, kot vlade policije in diktature. To pa zadostuje, da priporoča zavezništvo anglo-saksonskih narodov.

Jasno je torej kot beli dan, da če tudi pravi, da govori kot "privatni državljani", da je bila namera njegovega govora podžgati javno mnenje zoper Sovjetsko Unijo. Takozvana sovjetska sfera v tem oziru, ni prav nič drugega kakor preračunana kraljica, katera naj bi zasenčila zlobne in črne namene imperialistov. Zato je reakcija in reakcionarno časopisje sta pozdravila njegov govor, kot način ne samo za sprečiti progres in napredek v svetu, ampak tudi na domačem pragu.

Medtem javno mnenje je obsodilo ta govor, kot govor vojnega hujskača. Posebno so ga obsodili in ga obsojajo povrnjeni vojniki, kateri vedo bolj kot kdo drugi pomen vojne — pomen medsebojnega sodelovanja in kooperacije z narodi, kateri so krvaveli v vojni fašističnega osišča.

Na drugem mestu smo priobčili odgovor Generalisima Stalin-a, kateri je na kratko in jasno odgovoril vojnim hujskačem, da jih zadene ista usoda, kakor je zadela prejšnje, ki so se posluževali rasne superiornosti, da bi na ta način zasenčili svoje drzne avanturistične vojne pohode.

Nobena dvoma ni, da so svobodoljubni narodi pozdravili odgovor Stalina, kateri je opozoril svet pred novimi imperialističnimi spletkami. Pozdravili so ga zato, ker ljubijo mir — ne žele vojne — hočejo živati. resnično demokracijo in svobodo, ne po želji Churchill-a in njegovih prijateljev, ampak kakor zahtevajo narodni in mednarodni interesi za progres in napredek.

Zahvalno pismo iz Tomazje vasi

Slovenci! Izeljenci v tujni v daljne kraje, sinovi in hčere slovenskega očeta.

Premajhna in pretesna je bila slovenska zemlja, morali ste se odtujiti, oditi za poštenim delom in življenjem. Plakale so matere za vami, duhovni njeni so vas spremljali. Ni pozabila slovenska mati za svoje otroke, ki so se morali ločiti od nje. Tudi vi niste pozabili svoje ljube matere, ni izšla vam iz spomina, da vam je v slovenski hiši zibelj tekla, da slovenska mati kruh je pekla.

V težnji in najhujših časih, spomnite se na nas rojake svoje. Tekla kri je po potokih, bratov

vaših za slovenski dom, ki ga ropal je sovražnik — danes pregan.

Svobodna res je domovina naša, ali mamico pa še srce boli. Vse prenaša in trpi, za otroke ni, ma krila ne perila, to je prav težji, a potolažena pričakuje boljše dni. Zajokala od veselja se je mati, iz srca vlačila hvaležnost rojakom Slovencim, za darove — za pomoč iz težkega trpljenja.

Mi Slovenci mladi, bomo gradili si nove domove. Marsi kdo iz med vas naj se vrne nazaj v domovino, svoj domači kraj — našel bo svoje — svobodo in raj!
Radič Kristina
prejela podporo R.K.S.

Mario Robotti... Krvava Fašistična Hijena

Nikoli ne bomo dovolj podčrtali zločinkega dela italijanskih fašističnih tolpa in kraljeve vojske na jugoslovanskem ozemlju po zlomu stare Jugoslavije. Zločini, ki so jih zagrešili fašisti in kraljevi vojniki so neizogibna posledica zločinkega sistema — fašizma, — h katerem se je zatekla italijanska reakcija iz strahu pred lastnim ljudstvom.

Veleposestniki, bankirji in finančni magnati so podprli z denarnim in z vsemi sredstvi Mussolinija pri njegovem pohodu na Rim, oni so bili in so nosilci imperialistične politike, preko svojih generalov in diplomatov so potegnili v drugo svetovno vojno ne le Italijo, ampak tudi vso Evropo.

Zlom fašizma ni uničil gospodstva italijanske reakcije nad italijanskim ljudstvom. Ves državni aparat, vojska, sodstvo, časopisje je v rokah profašistov, ki spet oživljajo stare imperialistične sanje. Ni čudno, da piše eden redkih naprednih časopisov L'Italia del popolo med drugim sledeče: Italija je dežela brez pravice. Ljudstvo noče, da bi razni Roatte in Scorzee bežali iz zaporov. Kakšno sodišče naj bo visoki sodni zbor v Rimu, ki oprošča senatorje in generale, ki bi morali sedeti na roblji. Pobežli fašistični komisarji, ki so odgovorni za zločinstva v tujih deželah, niso le napadi proti italijanskemu ljudstvu, ampak tudi napadi proti demokratičnim silam vsega sveta.

Tako piše napredni italijanski tisk, še stokrat težje kot italijanski narod, pa ne more slovensko ljudstvo pozabiti zločinov krvoločnih fašističnih generalov in vampirjev v človeški podobi kot so bili Robotti, Roatta, Grazioli in drugi tolovaji.

Zločinec Mario Robotti — komandant armade, ki je imela vso oblast v Ljubljanski pokrajini, je bil utelešenje zločinkega značaja fašista, utelešenje tistih mrač-

njskih srednjeveških sil, ki za celo uničenja in morja krvi zmanj skusa izvesti svoje zločinske naklepe. Italijanski imperializem ni mogel najti primernejšega in bolj krutega izvrševalca svojih osvabljaj kot je bil pokorni hlapec reakcije Mario Robotti. Domsiljavost, častihlepnost, krvoločnost so napravili iz pokvarjenca pobudnika in organizatorja ogabnih zločinov nad našim ljudstvom.

Robotti se je naslajal in je sadiščno užival pri prelivanju nedolžne krvi. Navodila, ki jih je dajal svojim podrejenim, dokumenti, uradne listine, njegove v rdečlopi pisane opazke kažejo podlo in zahrbtno krvoločnost hijene, katere edini namen je bil, da pobije čim več Slovencev.

Najzdravnejši način gangsterskih metod, ki se jih je posluževal okupator, je bilo ubijanje talcev. Po mednarodnem pravu je ubijanje talcev zločin, Robotti in Grazioli pa sta ubijala ljudi brez krivi-

kleknila, stopil sem ob stran, fant je bil popolnoma miren in zbran. Čez sekundo je zagrmela salva. Črni kodri so zavijrali v zraku in puha dima in smodnika, glava je sunkoma omahnila nazaj in obstala. Začudeno so gledale odprte oči. Pristopil sem in položil prste na oči. V njih ni bilo nikake groze, le veliko začudenje nad novim, nepoznanim. Obrazne poteze so bile popolnoma mirne. Glava se je nekakrat nagnila naprej in nazaj, zatrepetala in nastopila je smrt. Ne da bi koga pogledal, sem za pustil Gramozno jamo.

Dne 15. decembra so bili na smrt obsojeni pred Benincasovim tribunalom narodni heroj Ljubo Šercer ter tovariši. Usmrtitev je bila izvršena 22. decembra 1941 v bližini Tomišlja pri Ljubljani povsem tajno in po dolgem premišljanju in razglabljanju. Iz vojaškega arhiva posnemamo, da si niso upali zločini niti pokopati teh svojih žrtev v Sloveniji z utemeljitvijo, da bi postal grob herojev in mučencev prostor, kamor bodo polagali ljudje cvetje ter bi se izpremenil v pravo romarsko pot, kamor bi v trumah zahajali Slovence. In res. Samo eno noč so ostala trupla junakov na kraju umora, že so bila zasuta s cvetjem, v bližnjih smrekah pa so vihrale partizanske zastave. Iz Tomišlja so zato odpeljali trupla in največji tajnosti po točno določeni poti z izredno previdnostjo v Trčič pri morju, kjer so jih verjetno pokopali.

Iz strašnega trpljenja in mučenja našega ljudstva, iz požganih in uničenih slovenskih vasi se dviga obožba proti zločinski italijanski reakciji in vojnemu zločincem Robottiju, Roatti, Grazioliju, ki so prešli morje solza in krvi. Obožba in obsodba vojnih zločincev dolguje slovenski narod svetlemu spominu nesrečnih talcev, 40.000 internirancev, 5000 umrlih na Rabu ter tisočim in tisočem neznanim junakov, pokopanih po gozdovih.

le napake, ki so se pokazale. Popolnoma novo okoliščino je prineslo sodelovanje artilerije z ostalimi enotami naše vojske. Kako se je izkazal pri zadnji akciji naš artilerijski divizion? Pri naših operacijah v Baški grapi ni prvič sodelovalo topništvo. Naše topništvo je popolnoma izvršilo svojo nalogo, premagalo velike prevozne težave. Sedaj bomo največjo skrb posvetili našemu topništvu. Ustvarili bomo možnost za njegov uspešen razvoj, saj so vsi pogoji za tak razvoj dani. Z uskratitvijo topništva se bo silno dvignila udarnost naših divizij, pred katere bodo postavljali lahko tudi težke naloge.

Največja akcija Devetega korpusa

le napake, ki so se pokazale.

Naša vojska na Primorskem in Gorenjskem je mlada vojska. Poveljstvo je prav tako po izkušnjah mlado. Poleg velikih odlik, požrtnosti, čuta odgovornosti, odločnosti in vztrajnosti, ki jih ima naša vojska, so še mnoge pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti. Treba bo do potankosti obvladati razno orožje, manevrsko sposobnost enot in njihovo vzdrževanje. Našim vojakom moramo obveščevalno službo v enicah, izboljšati tehnično strokovno znanje minerjev, urejati se moramo učiti zveze in jih pod vsakim pogojem vzdrževati z vsemi modernimi sredstvi, ki jih imamo na razpolago, uvesti moramo kampanjo za štedno streljivo, naučiti se moramo izkoriščati ogenj težkega orožja za približevanje in uničevanje sovražnika na juriš.

Operacije velikega obsega pa nam dajejo možnost odkriti napake in slabosti, ki se na njih učimo, in jih izkoristiti za to, da dvignemo borbeno spretnost in sposobnost naših enot. Vsaka operacija mora pomeniti korak naprej v razvoju naše vojske. Z vsakim korakom se približujemo borbenemu in tehničnemu mostrostrstvu, ki ga hočemo doseči."

Operacije velikega obsega pa nam dajejo možnost odkriti napake in slabosti, ki se na njih učimo, in jih izkoristiti za to, da dvignemo borbeno spretnost in sposobnost naših enot. Vsaka operacija mora pomeniti korak naprej v razvoju naše vojske. Z vsakim korakom se približujemo borbenemu in tehničnemu mostrostrstvu, ki ga hočemo doseči."

Fond Mladinske Bolnice Raste

Skoraj verjetno ni, kako hitro in učinkovito so se odzvali naši sočutni rojaki in rojakinje, čim je bilo razglašeno v nekaterih listih, da je Slovenski ameriški narodni svet ustanovil fond za zbiranje prispevkov za izgraditve mladinske bolnice v Sloveniji. Dasi do danes še ni bila pričeta, ona je dana posebna kampanja v ta namen (načrt je bil sprejet šele na gl. odbora SANS-a 9. marca) že dnevno prihajajo večji in manjši prispevki od mnogih podružnic, društev, organizacij in posameznikov, ki z velikim veseljem in navdušenjem pozdravljajo to idejo.

Ko je dr. Neubauer jemal slovo od naših izvršnih odbornikov na SANSovi seji 26. januarja, najbrž ni pričakoval, da bo par ur kasneje eksekutiva uresničila njegovo priporočilo za koncentriranje naše reliefne akcije v prid kakega projekta, ki bo imel trajno vrednost za slovenski narod. Obenem pa tudi ni nismo pričakovali, da bi se ta ideja kot tajna iskrica spontano vnela in zaplamtela ter zajela vse tisti velik del slovenskih Amerikancev, ki so razumeli in pravilno ocenili južnokoroško osvobodilno vojsko slovenskega naroda ter nudili v njegovih težkih dneh moralno in materialno podporo.

V dobrih štirih tednih je gotovina v fondu za mladinsko bolnico v Sloveniji narasla na \$21.461,55, in ako k tej vsoti pristoje še \$10.000, katero vsoto je

RADIO PROGRAMI

Canadian Broadcasting korporacija naznanja, da se bodo vršili v znaku 27 marca, radio programi posvečeni Jugoslaviji, kateri sledi:

Sobota, 23 marca, otroški program "Cococo Club House" namenjen z svrho, da se seznanj kanadske otroke z borbo narodov Jugoslavije. Program bo izvajal v Torontu preko Dominion network, od 7 do 7.30 ure zvečer.

Sreda, 27 marca: Muzikalni program "Serenade", od 6.30 do 6.45 ure zvečer. Trans-Canada network.

Lokalni programi: Za Toronto in južni Ontario, oddaja program radio postaja CJBC dne 27 marca, od 7.45 do 8 ure zvečer.

CBC News-Roundup od 10.15 do 10.30 ure zvečer. Trans-Canada network.

Poslušalci radia se naprošajo da omenjeni dan poslušajo zgoraj omenjene radio programe, posvečene narodnemu prazniku narodov Jugoslavije.

sovražne okupacije, osvobodilne borbe in ljudske revolucije proti staremu sistemu, lahko brezskrbno pomaga graditi ta fond in si je lahko svest, da bo ves nabrani denar porabljen izključno le v ta namen.

Zal nam je, da nekateri slovenski listi v Ameriki niso objavili našega naznanila. Zakaj ga niso, nimamo odgovora mi. Če je njihovim urednikom in lastnikom res mar srečnejša bodočnost slovenskega naroda, če res verujejo v moč večine in v pravičnost demokracije, tedaj je napačil čas, da saj pri nepristranskih in nepolitnih akcijah sodelujejo in pomagajo za skupno stvar, ki jo dolgujemo preziranemu in izkoriščanemu slovenskemu narodu, katerega nam ob uri svoje zmage proti nevarnosti, da bi zopet ne bil združen pod eno streho, v svoji državi, v federaciji republik drugih narodov Jugoslavije.

Ob tem času, deset mesecev po osvoboditvi Slovenije, štiri mesece po ljudskih volitvah, en mesec in pol po sprejetju nove ustave, ki je še bolj polna in še bolj demokratična nego so ustave zapadnih demokracij, ni se smelo bitj med nami človeka, človeka Amerikancu, ki bi zanikal slovenskemu narodu pravice do njegovih kravov prirojenih pridobitev.

Niti bi se smelo bitj med nami enega, ki bi zanikal Sloveniji pravico do zdravja njene mladine, do zdravja njene bodočega ljudstva. Pri graditvi fonda za mladinsko bolnico v Sloveniji lahko delamo skupaj prav vsi, kdor brez poštenih fizičnih vzrokov ugovarja, ni prijatelj slovenskega naroda.

Mirko G. Kužel, tajnik

Priprave za proslave 27 marca

27 MAREC — MEJNIK MED CRNO PRETEKLOSTJO IN SVETLO BODOČNOSTJO

Iz enega na drugi kraj v deželi se vršijo priprave za čim dostojnejše proslave 27 marca. Organizacije, krajevni odbori Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, in podporna društva prirejajo javne shode, koncerte in bankete v svrhu da se na teh proslavah zberejo vsi južnoslovanski izseljenci in domače ljudstvo ter tako manifestirajo svojo rodoljubno in patriotično solidarnost z narodi Jugoslavije, kateri so v letu 1941 strmoglavili izdajalsko Cvetkovič-Maček vlado, se uprli nazifašističnim hordam in v potokih krvi položili prve temelje svobodni Ljudski republik Jugoslaviji pod vodstvom maršala Tita.

Na teh shodih, koncertih in banketih, se bodo sprejele tudi resolucije v zvezi povrnitve Trsta, Istre in Slovenskega Primorja Jugoslaviji.

Shodi, koncerti in bankete se bodo vršili sledeče datume v posameznih naseibinah:

Montreal: Shod se vrši v nedeljo dne 31 marca.

Toronto: Proslava 27 marca se vrši dne 7 aprila v Victory Theatre ob 2 uri popoldne. Pričakuje se da bo govoril na tej proslavi zelo znani poročevalec in pisatelj Raymond Arthur Davies.

Hamilton: Shod se vrši v nedeljo dne 31 marca v Playhouse Theatre, ob 2 uri popoldne. Govornik Vojni Grbič, glavni tajnik Zveze Kanadskih Srbov.

Windsor: Javni shod v Temple Theatre, ob 2 uri popoldne. Govornik Raymond Arthur Davies.

St. Catharines: Shod se vrši v soboto dne 30 marca. Govornika Jože Petric, glavni blagajnik S.K.J.S. in Ivan Stimac, od uredništva Novosti.

Thorold, St. Catharines: Vse organizacije in podporna društva priredijo skupni banket v soboto dne 30 aprila v Memorial Hall, ob 5 uri popoldne. Glavna govornika Vojni Grbič in Martin Krašič, glavni blagajnik Hrvatske Bratske Zajednice.

Niagara Falls: Shod dne 27 marca zvečer. Na lokalni radio postaji bo oddan 15 minut govor.

Sudbury: Shod v nedeljo dne 31 marca v Poljski dvorani. Začetek ob 7 uri zvečer.

Sault Ste Marie: Shod se vrši 31 marca v U.H. domu. Glavni govornik Marijan Kružič, urednik Novosti.

Port Arthur: Odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredi banket v soboto dne 30 marca. Shod se vrši v nedeljo dne 31 marca. Govornik George Matešič, urednik Edinosti.

Timmins, Shumacher, S. Porcupine: Skupni shod za vse tri naseibe se vrši v nedeljo dne 7 aprila v Imperial Theatre — Timmins. Glavni govornik Branko Vukelič, svetnik pri jugoslovanskem veleposlaništvu v Washingtonu in Edvard Jardas, gl. tajnik Saveza Kanadskih Hrvata.

Kirkland Lake: Shod se vrši v nedeljo dne 31 marca zvečer. Govornika Branko Vukelič in Edvard Jardas.

Noranda: Shod se vrši v nedeljo dne 31 marca ob 2 uri popoldne. Govornik Branko Vukelič.

Medtem shodi so bodo vršili v Larder Lake, Val D'Or in Malartic, na katerih bo govoril Branko Vukelič. Zaenkrat omenimo samo to, da se bodo ti shodi vršili najbrž v Larder Lake, v soboto 30 marca, Val D'Or, v torek dne 2 aprila in Malartic, dne 3 aprila.

V zapadnih krajih dežele kakor B.C. in Alberta, se bodo enako vršili shodi in zborovanja, toda niso nam podani natančnejši podatki in zato ne moremo naznati kdaj in kje se bodo vršili.

Zgornji podatki so bazirani na podlagi dosedanjih poročil iz naseib in zato se lahko zgodi, da mogoče v enem ali drugem slučaju ne bodo odgovarjali tako kakor je naznanjeno. Vsled tega čitatelji naj se ravna napram lokalnim naznanilom.

Izvršni odbor Sveta

Pretečeno in bodoče delo mestnih odborov Sveta K.J. Slovanov

Kirkland Lake — Ko je Gl. odbor zasedal na plenarni seji 16 in 17 februarja v Torontu, v navzočnosti raznih predstavnikov tako od kanadske kakor tudi od strani U.S.A., zastopnikov nove Jugoslavije, raznih drugih organizacij itd., zaključilo se je več važnih zadev, ki so velikega pomena za izseljence v splošnem. Te dneve je članstvo, enako vsi naši izseljenci v Kanadi, kateri čitajo naše časopise pred vsem Edinost, čitalo kaj vse se je tam pretresalo in kakšno nalogo si je Svet nadel za v bodoče. Opozarja se radi tega vse čitatelje, da pazno prečitajo zadnjih par izdaj tega lista, posebno izvod od dne 6 marca. Tukaj naj omenim eno najvažnejšo resolucijo, ki je bila sprejeta na tem zasedanju. To je, načrt, kako pomagati našim izseljencem, kateri imajo namen povrniti se v domovino, ter na kakšen način bi se to grupiralo, da se čim več pomore pri obnovi razrušene domovine.

Tehnički odbor, ki je sedaj na novo vključen pri Izvršnem odboru Sveta, ima sedaj nalogo, da to vprašanje reši v sporazumu z mestnimi odbori kakor tudi ob-

lastni tukaj in v stari domovini. V te grupe se bo pred vsem upoštevalo na prvem mestu strokovne delavce raznega zanimanja kakor: Ribarje, gozdarje, razne mehanike, rudarje, stavnike in poljedelce. Gledalo se bo na to, da bodo vsi kolikor mogoče opremljeni v njih vrste stroko tudi z pripadajočim orodjem in stroji. Urodje in stroje si bodo take grupe morale nabaviti same, to je založiti denar v obliki delnic, za kar bo jamčila ljudska oblast v starem kraju, da bo vloženi denar solventen. To je sedaj potrebno, da mestna Veča o tem razpravljajo na svojih sejah poleg drugih obligacij tako, ko pride ugodna rešitev vsega kar spada v delokrog omenjih strokovnih grup, da je cela stvar kolikor mogoče že v teku.

Dalje se moram dotakniti glavnega dela našega Veča. Ravno danes čitam v Edinosti poročilo naših rojakov v Val D'Orju. Prišli so do spoznanja na podlagi pisma od svojevo iz domovine, da so bili, ne vsi, žrtve lažnega natočevanja in propagande. Popolnoma razumljivo. Smo bili pač otroci še stare avstrijske šole, ki

nam je kolikor toliko ostalo še tiste grupe v krvi. Danes se je zjasnilo, vemo čegavi smo, kam pripadamo in kakšne so nam dolžnosti, da si zavarujemo svojo narodnost in pravice. Le tako naprej!

Tudi ostali pridejo v naš delokrog Slovanstva, kateri imajo še iskrico ljubezni do svojega naroda in do svojih dragih. Samo odpadniki, zakrknjeni izdajalci svojega naroda, bodo še nadalje ostali slepo orodje "tujca", kot jih je bičal pok. Ivan Cankar.

Všahih bliših in čitanih pritožbe nekaterih naših ljudi, da vse to kar Veča zbira . . . in ako je kaj poslalo v domovino, ni vredno nič. Enostavno iz razloga, ker moji in naši niso še nič dobili. Pomni rojak, da vse to, je Veča zbralo in odposlalo, je le kapljica v morje. Tam je okrog 14 milijonov naroda — 14 milijonov oseb, ki so vsi potrebni pomoči. Tukaj nas je pa vseh skupaj 20 tisoč, od teh pa ni dajala polna tretjina. Moramo imeti na umu tudi to, da je vedno med siromaki še vedno nekdo, ki je la še bolj siromašen od drugih. Seveda je tudi odvisno pri razdelitvi kakšni ljudje imajo v rokah. Toda do danes nismo opozorjeni na napačnost. Verjetno je, da družine, ki so trpele za osvoboditev imajo tukaj vsaj toliko prednost pred družinami, ki so sodelovale ali pa drugače pomagale: Črna roka, švabobranci, fašiste, gestapa in vso drugo golazen. O tem ne more biti sploh govora in le pravično je, da se tega tudi mi zavedamo.

Še ni leto od tega, ko so nekateri takrat jezike brusili, češ vse se bo prišlo tisti, ki imajo s tem posel. No, danes jim je tudi ta adut izbit ker sami prejemajo poročila, da pomoč iz Kanade in USA, prihaja ter da jo razpodeljuje Rdeči križ Slovenije — Jugoslavije. Seveda zdaj pa napačno druge strune. V božjem strahu kar besedičite naprej. Večina stoji z narodom! Čudno pa je pri temu to, da se tu oglašajo ravno tisti, ki so zadnjih par desetletij popolnoma odmrli celo svojim družinam. Niso jim prožili nikake pomoči niti pred, še manj po katastrofi. Poznan mi je slučaj, ko je eden tak bil slučajno na obisku v USA. Oglašil se je na uredništvu Enakovravnosti. Ta list je pa potem natilnil kako je ta in ta rojak delaven v zbiranju pomoči v domovino. Seveda urednik je tukaj čist. V resnici je pa narobe prav. Da je bil samo malo bolj natančen, bi ga bil vprašal za člansko knjžico Sveta Kanadskih Južnih Slovanov. In tako bi bila kaj kmalu na jasnem. Takile slučaj so logični, kaj ne . . .

Da so prispevki naših rodoljbov, in to resničnih, prispeli na svoje mesto, ter vsaj malenkostno zacelili težke rane, je dokaz samo, to, da je prispelo v urad Veča nad 30 zahvalnih pisem od posameznikov in zavodov za prejeta darila. Ena tako pismo nam v dokaz resnice pove naslednje: Maribor dne 5-8-1945.

NAŠIM ROJAKOM V KANADI
Vaše pismo vam, Slovenci v Kanadi je prežeto z najtoplejšo zahvalo in najprisernejšimi pozdravi mariborskega učiteljskega naročaja. Vaša pošiljka nas je silno presenetila, kajti v teh težkih časih, ki jih preživljajo mladi jugoslovanski narodi, je res širokogrudno od Vas, bratje onostran Oceana, da ste se nas spomnili.

Pred 4 leti je grozni tujec preplaval naše bregove in doline ter začel z svojo zločinsko roko uničevati vse, kar je bilo slovenskega — jugoslovanskega. Zemlja je ječala pod težo fašističnih in nacističnih granat in v svoji kali, prepojeni s krvjo naših najboljših sinov in hčera, vpila po masečevanju.

V tistih temnih dneh se je rodila v nas vseh nepremagljiva volja — zdržati in zmagati. Oživelje so gozdovi in planine, klic po svobodi se je oglašal v srcu slednjega. S ponosno dvignjeno glavo smo šli skozi vse težkoče, saj nas je spremljala zavest, da so na naši strani zavezništvo — Amerika, Rusija in Anglija.

Štiri leta so minuli od tiste temne pomladi, štiri leta boja za svobodo. Zmagali smo in močan klic svobode naj seže tudi do Vas, bratje in sestre. Vojna vira pa je pustila za sabo porušene domove, mesta in vasi. Naš severni mejnik — Maribor — je dobil vse drugo lice. Porušene so zgradbe, ulice. Vendar nas to ne more streti. S podvojenotvo gremo na delo, na obnovitev naše izmučene domovine. Kajti našim naslednikom hočemo zagotoviti srečno bodočnost.

Mi, kot bodoči slovenski učitelji, pa se klica domovine še močnejše zavedamo. Saj bomo šli ven na deželo, med otroke, ki so v

srcih še prav naši. Z svojimi mladimi močmi pomagamo pri obnovi domovine, pri dograditvi naše demokratične federativne Jugoslavije.

Pri vsem našem delu pa se bomo vedno spominjali tudi Vas in vam bomo za vsako pomoč iskreno hvaležni.

Prisrčne pozdrave vam pošiljajo dijaki učiteljskega tečaja v Mariboru.

Gornjak Jožica

Drugi dokaz glede delitve. Moj bratranec Janez Otoničar v Cerknici, je bil župan istotam pred okupacij. Ni hotel ali ni mogel dati okupatorju imenika župljanov, na podlagi kateri bi potem nasilniki preganjali družine tistih, ki so se umaknili pred teroristi. Zato je bil poslan v koncentracijo. Na čudno naključje povrnil se je domov in pri volitvah za naš okraj, je bil enoglasno izvoljen predsednikom okraja v avgustu mesecu lanskega leta. Sporočeno mi je, da je pomoč iz naše zemlje dospela v naše kraje, pri tem pa ni on gledal, pa tudi ne vplival, da bi bili moji na domu tega deležni iz enostavnega vzroka, ker moj rojstni dom ni bil uničen v času, ko je bilo porušena dve tretjini trga. A dobil sem sporočilo od sestre moje soproge, da je njihov dom, kjer je poročena za F. Znidaršiča (pri Šentkovi pod kaplanijo) bil porušen in pogorelo je vse rane nekakj obleke, ki so jo zasneli na drugi konec trga k svojim sorodnikom. Za teden dni je bil ponovni napad in zgorelo je še to, kar si so rešili od prvem valu. Sirota je ostala z 3 otroci, preganjana ker je njen oče bil v hosti. Ro-

dilo se je še četrto siročje, ob času ko je prispela pomoč iz Kanade potom Veča. Bila je deležna nekaj parov plen in srajčkov, da je v tolikem ubožstvu mogla za silo vsaj zaviti v navadno krpe novega Adamovega potomca. Koliko je ona hvaležna za prejšnje malenkost, to je razvidno iz pisma. A razumeti more to le oni, ki vse to sam izkusil. Sicer je pa stvar jasna, da pri vsem tem imajo največ govorenja tisti, ki niso doprinesli v to stvar niti centa, ampak nasprotno, odbijali in ovirali so skupno delo kolikor se je dalo ovirati. Tako delajo tudi še danes. Je pač razumljivo. Izreda važnost za Kirkland Lake

Dne 31 marca lokalni Svet pripravil masovno zborovanje z koncertom v Strand Theatre, ob 7 uri zvečer.

Namen zborovanja je, sprejeti zahtevano resolucijo za priključenje Slovenskega Primorja, z Trstom in Istro — Jugoslaviji. Poleg važnih mestnih ljčnosti, bo kot glavni govornik odposlanec Jug. veleposlaništva v Washingtonu, tovariš Branko Vukelič.

Z tem se daje v predobjavi vsem jugoslovanskim organizacijam na znanje, da to vzamejo v obzir, ter da pošljejo svoje predstavnike na rečeno zborovanje. Tozadavne okrožnice se razpošlejo naknadno vsem organizacijam. Ta dan ne sme manjkati niti enega resničnega rodoljuba. Pokažimo ta dan, da ako smo maloštevilni, se zavedamo kako braniti svojega posest pred raznimi Churchilli in njemu podobnih.

Vsem iskrene pozdrave, tajnik Sveta, Matija Otoničar,

Pismo Rdečega Križa F. L. Republike Jugoslavije

Osrednji odbor društva Rdečega Križa Jugoslavije je z dne 19 januarja 1946 leta poslal Svetu Kanadskih Južnih Slovanov kot potrdilo o sprejeti pomoči naslednje pismo:

"Sporočamo vam, da smo prejeli vaše pismo z dne 30. novembra 1945 leta. To pismo nam bo znatno pomagalo v našem delu . . . Na vaša vprašanja vam odgovarjamo kakor sledi:

1 — Od vsote 146.000 dolarjev — je naloženo, kakor smo vas že prej obvestili v švic 51.500 dolarjev za otroško bolnišnico v Liki, a za ostalih 95.000 dolarjev izdelujejo sedaj v Londonu, rentgen-aparate, katerih prvi del bo gotov v januarju in drugi v februarju mesecu.

2 — Z parnikom s/s "Senga" s/s "Topič" smo prejeli 70 zabojev raznega blaga (ponošena obleka), katere je pripeljal preko Bari v Italijo, parnik s/s "Srečko". Prej vam nismo mogli o tem sporočiti, ker nismo vedeli točno da je tudi to darilo Sveta Kanadskih Južnih Slovanov.

3 — Parnik s/s "Henry W. Grady", je pripeljal blaga (5.932 zabojev v težji 476.069, ki ga je poslal Svet skupaj z Rdečim Križem Kanade. Tudi ta pošiljka je prispela preko Barija. Posebej vam pošiljamo spis poslanega blaga kakor tudi njegovo razdelitev na federalne edince (Dotični spis je bil že objavljen).

4 — Z parnikom s/s "Joel Chandler Harris" smo dobili poslano blago v avgustu mesecu preteklo leto in je bilo razdeljeno federalnim edincem po sledečem redu: Glavnemu odboru društva R.K. Srbije, 20 odstotkov, Hrvatske, 20 odstotkov, Slovenije, 20 odstotkov, Bosne in Hercegovine, 30 odstotkov, Črne gore, 5 in v Makedonije 5 odstotkov. Pošiljka je vsebovala: 2.310 zabojev razne hrane.

5 — Parnik "Aleksander". Z tem parnikom smo dobili 74 zabojev razno ponošeno obleko, ki smo jo razdelili med federalne edince kakor sledi: Srbiji 13, Hrvatski 14, Sloveniji 13, Bosni in Hercegovini 26, Črni gori 4 in Makedoniji 4 zaboje.

6 — Parnik s/s Marija Petranovič, je komaj pred nedavnem prispel v hrvatsko Primorje.

7 — Parnik s/s "Perast". Razno blago je pripeljeno v pristanišče Šibenik, in je že razdeljeno federalnim edincem: Slovenija 60 bal; Bosna in Hercegovina 86; Makedonija 37; Srbija 64; Hrvatska 93; črna gora 27 in Osrednji odbor rdečega Križa, 14 bal.

8 — Otroška bolnišnica: Kakor smo v začetku označili denar, ki ste ga poslali za otroško bolnišnico se nahaja v Švic. Tudi smo omenili, da ni v Liki niti enega poslopja pripravnega za tako bolnišnico. Za to smo se posvetovali z ministrstvom za narodno zdravje, katero nam je naznanilo, da je predvidena graditev okrožne bolnišnice v Gospiću, kjer bi se moglo postaviti tudi oddelek za otroke, kateri bi bil pod imenom Sveta Kanadskih Južnih Slovanov. V tem slučaju ni denar, ki bi ga prejeli od vas, kakor tudi eventualni material iz ročiš ministrstvu za narodno zdravje, da ga vključi v zgraditev bolnišnice.

Za graditev cele bolnišnice je potrebna velika denarna vsota. Ministrstvo za narodno zdravje je izdelalo načrt in preračun, ki bi znašal za tako bolnišnico za 400 otrok približno okrog \$1.920.000. Z ozirom na pomanjkanje raznega materiala in tudi težkoče, ki so z tem v zvezi, vam bomo zelo hvaležni v kolikor vam bo mogoče pomagati to podvzetje. Posebno vam bo hvaležen naš narod, ker bo to za njega velika pomoč.

9 — Glede stalne oskrbe otrok, vam pošiljamo posebej podatke (Tozadavno pismo priobčimo ob drugi priložnosti, op. ured).

Srečno in bratsko vas pozdravljamo.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Jaroslava Ribnikar, Gl. tajnik društva R.K.J.

Vabilo na igro z plesom

Odsek Zveze Kanadskih Slovencev bo vprizoril dne 23. marca ob 8. uri v Bolgarsko-Makedonski dvorani 386 Ontario St. igro z plesom.

Igra se imenuje "Usodna zamjenjava" Burka v enem dejanju. Vabljeni ste vsi Slovenci, bratje Hrvati in Srbi, da se iste za gotovo udeležite. Ker se boste enkrat pošteno nasmejali. Po igri se bo vršil ples, da bo tudi v tem oziru vsem ustreženo. Vsi v dvorano na 23. marca ob 8. uri zvečer. Nasvidenje.

Odbor

omenjene zabave, ker čisti dobiček je namenjen za pomoč našem narodu v stari domovini.

Za ples bo igrala zelo znana Kazimir Fojs, orkestra.

Odbor

0 Kampanji in Pomoči Narodu v Domovini

Calgary — Ker smo pri zaključku kampanje za Edinost, se tudi mi lahko odahnemo z zavestjo, da smo v kratkem izvršili dobro delo.

Kakor je bilo že poročano smo na obnovi odseka Zveze zaključili, da se priredi domača zabava pri tov. J. Gradišar, ki je bila dobro obiskana za našo naseibino. Naredili smo čistega \$46.90. Od tega odposlali na Edinost za izpolnitev naše kvote \$45.00.

Da smo tako z enim večerom v najboljši zabavi izpolnili in prekoračili našo kvoto, moram izreči zahvalo našim gospodinjim, ki so vse tako dobro uredile na splošno zadovoljstvo. In to naše aktivistke: Mrs. Rozi Gradišar, Mrs. Amalija Popović, Mrs. Mary Škoda. Iskrena vam hvala! Upamo, da boste tudi v bodoče trdno stali v naprednih vrstah.

Pri tem nesmemo pozabiti naših aktivistov Joe Gradišar in Joe Rauha, ki sta skrbela za red, da ni nikdo trpel žeje. Hvala tudi vama.

Ob tej priliki obiskali so, nas tudi bratje Srbi, člani odseka Zveze K. Srbov, kakor tudi nekaj

0 Kampanji in Pomoči Narodu v Domovini

bratov Hrvatov, člani podpornekega društva HBZ. Hvala za obisk in vašo požrtvovalnost.

Čital sem dopis iz Mnt. Park-a, kakor poročam tukaj znani John Likevič, so se zelo dobro odrezali v kampanji. Čast vašemu delu, toda v bodoči kampanji pa bomo napovedali boj v tekmi Calgary-Mountain Park. In če bodo rojaki na Mnt. Park hoteli zmagati, jim bo precej vroče, najbolj pa J. Likeviču.

Pri nas se pripravljamo spet z eno malo prireditvijo, kjer se bodo delo našo Jožeti odrezali. Upam da se bodo dobro. Saj nam je šel iz starega kraja v spominu, kako so se naši Jožeti znali precej dobro odrezati, medtem ko so danes Jožeti skoraj povsod na prvem mestu. Čisti dohodek iz te zabave je namenjen za pomoč v stari kraj.

K zaključku naj pripomnil še tole: Izpolnili smo našo dolžnost napram našemu listu Edinosti, ki nam je vedno prinašal resnične podatke in zlasti o naši ožji domovini. Prepričani smo, da nam bo tudi v bodoče prinašal resnične podatke o vseh zadevah, ki se tičejo delovnega ljudstva. V tem

oziru želimo listu, Edinosti, veliko uspeha.

0 Kampanji in Pomoči Narodu v Domovini

Poleg vsega drugega pa nesmemo pozabiti naših ožjih sorodnikov, znancev in prijateljev ter naroda v splošnem v stari domovini. Oni so se borili na življenje in smrt, za svojo in našo svobodo. Sedaj ko se pošilja pomoč vsak svojevemu, pomislimo na one, ki nimajo v tajni svojega sorodnika ali znanca. Tudi njim je potreba pomoči, tudi oni so se borili skupno z našimi sorodniki in znanici. Zato je treba zbirati pomoč za vse skupaj, kateri so je tako nujno potrebni. Podajmo se na delo ob vsaki priliki in priložnosti, da jim pomagamo zaceliti skeleče rane sedaj pri obnovi mučene in porušene domovine.

M. Žalec.

SUDBURY, ONT.

Lokalno Veče Kanadskih Južnih Slovanov priredi čajanko z plesom v nedeljo dne 24. marca, na 322 Bessie St. Začetek ob 7. uri zvečer.

Uljudno se vabi naš narod v Sudbury in okolici, da se udeleži

POPRAVEK

V Edinosti št. 150 je bilo pri oglasu za plesno zabavo, katero je priredil odsek V.P.Z. Bled, pomotoma izpuščeno, da je bil čisti dohodek omenjene zabave namenjen v društveno blaginjo, kar naj prizadeti vzamejo na znanje.

Odbor odseka, V. P. Z. Bled — Toronto

SLUŽBO DOBI TAKOJ

Zenska, vajena gospodinstvu, pri slovenski družini. Ponudbe poslati na naslov:
Mrs. Anka Starman, 259 Daly Avenue, Ottawa, Ontario.

Port Arthur, Ont.

Odsek Zveze kanadskih Slovencev priredi v soboto dne 30. marca sijajen banket v Hrvaškem domu na 227 Pearl St.
Začetek ob 8 uri zvečer.
Naproseni so Slovenci, Hrvati in Srbi in sploh vsi Slovani, da nas obiščejo na ta zgoraj omenjeni večer.
Za dobro postrežbo, skrb in želi se potruditi.

Odbor.

Pismo iz Celja

Ljudmila Kraševac iz St. Catharines nam sporoča: "Prejela sem pismo in sliko od svojega brata Danila Benčina iz starega kraja. Pismo je jako obširno in zanimivo ker nam pripoveduje kako so se oni borili, da jim je zasijalo solnce svobode.

Tudi mojega moža trije bratje so dali svoja mlada življenja za domovino. Dva sta umrla v taboriščih, eden pa je padel v borbi. Prihajam tudi sliko od brata Danila, da jo z pismom vred približate v Edinosti. Njegov suhi obraz nam predstavlja koliko trpljenja in lakote so prestali, predno so izvojevali svobodo.

Ljudmila Kraševac
Poslano pismo se glasi:
Draga mi sestra Milka!
Danes nepričakovano, a z velikim veseljem sprejel vajino pi-

DANILO BENČINA

smo, za katerega vama najlepša hvala. Sam sebi nisem mogel verjeti, ali je to resnica?

Sedaj ti pa hočem opisati moje življenje, ko sem stopil v N.O.V. in to samo nekoliko. Če bi ti hotel opisati vse doživljanja, bi bili čeli romani.

Ko so začeli Italijani pošiljati ljudi v internacijo, smo se odločili da gremo v partizane. To smo bili: Jaz, Zupanin France, Lovre, Gmajnarjev Lovre, Lenčkov France, Mičlov Stanko in Lenčkov Korle. Od teh smo še živi ostali: Jaz, (Danilo Benčina), Lovre, Gmajnarjev Lovre, in Lenčkov Korle. Drugi so padli in dali življenje za svobodo. Čudim se, da sem jaz ostal še pri življenju. Moreš si misliti, da so nas hajkali in gonili po 3-4 tedne kot pse. Borba je bila vsaki dan. Po noči so bili marši. Tudi smo lačni, mnogokrat po 4 da, bili po 6 dni brez vsake hrane in vode. Povrh tega skoraj bosi in raztrgani. Vkljub temu smo zdržali in dočakali zaželjeno svobodo. Marsikateri, lahko rečem na tisoče in tisoče partizanov je pa padlo, ko so se odločno borili za svojo zemljo.

V partizane sem stopil 8-6-1942, na Novi pot, upam da ti je kraj poznani, t.j. nad Lužarjevim bregom. Moj komandant je bil Čičov Stanko iz Velikega vrha t.j. tisti pek, saj se ga spominjaš, Semič se piše. (Španski dobrovoljec, op.ured.) Njegovo partizansko ime je "Daki". Dodeljen sem bil takoj v udarni bataljon in smo napadli Italijane in tudi uničili postojanko Turjak, Ig pri Ljubljani in celo že tudi streljali v mesto Ljubljano leta 1942. Na Igu smo uničili 256 Italijanov. V Turjaku pa, prvič 25 v drugič so se pa utrdili belogardisti v grajski Turjak. Notri je bilo okrog 2.500 belogardistov. Po štirih dneh borbe je bila postojanka zavzeta. Od 2.500 belogardistov je ostalo živih 400. Drugo je padlo v borbi. Naših je pa padlo 27 partizanov. Takih primerov je veliko tako, da ti ne morem vse opisati.

Po kapitulaciji Italije, smo partizani zasedli skoro vso Dolenjsko in Notranjsko. Dobilni smo od Italijanov in belogardistov orožje, — orožje seveda smo odvezli v borbi, da ne boš mislila, da so nam ga dali sami. Začeli so jih razorožavati od Belo Krajine preko Dolenjske na Notranjsko. V Novi vasi smo razorožili belogardiste, v Vel. Bloku pa Italijane in naprej do Rakeka, na Primorsko do Gorice in Trsta. Ko je bila končana borba z Italijani in po večini z belogardisti, so kmalu udarili po nas Nemci, že novembra 1943. Takrat, da si videla ali čula, kako je pela pesem mitraljezov, ko smo se udarili z Nemci. Oni (Nemci) so udarili po nas z najboljšo vojsko, da bi nas uničili. Ali to ni bilo mogoče in ne bo mogoče, uničiti naš pokret, našo demokracijo, našo novo "Tivotvo Jugoslavijo" za katero smo se borili 4 leta in dali mnogo krvi in tudi življenj. Takih spominov je veliko po Primorski Notranjski, Belokrajini, tako rečeno po celi Jugoslaviji. Celo na Koroškem smo se borili, a sedaj jo nočejo

priznati nam, da bi pripadala k Jugoslaviji.

Veš, Milka, veliko sem prehodil kot partizan. Veliko pretrpel težko, lakote, mraza, bolečin in po vrhu tega še strah. Tukaj imaš eden primer. Leta 1943 meseca januarja sem bil ranjen v stegno leve noge. Pomisli, to je bilo v najhujši borbi in mrazu. Poslan sem bil z ostalimi tovariši v bolnico. Dobro bi bilo, da bi bila bolnica vsaj kaka kmečka hiša. Bila je v največjem gozdu. To radi sovražnika, da nas ni dobil, da smo bili na varnem mestu. Po navadi so bile partizanske bolnice, v velikem gozdu. V bolnicah po večini ni bilo zdravnikov, samo bolničar je bil. Manjkalo je sanitetnega materiala, hrane skoraj nič, da se ne bom prav nič zlagal, jedli smo 14 dni samo fižol in to ne slane brez soli. Srečni bi bili, ko bi bilo takega dovolj. Na vsakega je prišlo pol litra fižolove vode in v tej vodi je plaval par fižolov. Sedaj si predstavljaj naše življenje. Mraz je bil pa takšen, da sem mislil, da bom zmrznil. Ali vse napore smo prestali in ozdraveli. Čez 2 in pol meseca smo bili že vsi v brigadah in zapet tolkli z večjim veseljem po sovražniku. Minirali smo železnice, rušili mostove, napadali vojaške transporte in vojaške patrole. Na tak način smo prišli do orožja od početka našega pokreta.

Ko je XIV divizija napravila pohod iz Belo krajine za Varaždino na štajersko, prekoračili smo reko Sotlo in stopili na štajersko. 6-2-1944 se je zgodaj zjutraj pričela borba z Nemci, na življenje in smrt. Štajerci so bili takrat še po večini za Nemce. Kjer koli so nas opazili, so šli nas javiti Nemcem, da smo v bližini. Ob pričetku našega prihoda je bila takorekoč sama izdaja. A kmalu smo organizirali narod in se je obrnil proti Nemcem.

8-2-1944 je bil zame zopet nesrečni dan. Bil sem ranjen v stopalo desne noge od nemškega tanka k mitraljezom. Drugi dan sem bil poslan v bolnico na štajerskem nad Rajhenburg. Bilo je še slabše zaradi zdravil in hrane, kot na Dolenjskem. Lahko si predstavljaj kakšni siromaki smo bili.

To naj bi bil obris našega partizanskega življenja. Ko sem bil odpuščen iz bolnice, sem bil postavljen za komandirja kurirske stacije. Potem sem bil poslan v podoficirsko šolo dne 10-10-1944. Po končani šoli, sem bil postavljen za kontrolerja vojaških kurirskih stanic, do kapitulacije Nemčije. Nato sem bil klican v Celje. V Celju sem dobil mesto, katerega imam še danes. Imam se dobro samo dela je veliko. Sedaj se nameravam prositi k N. M. t.j. k orožnikom.

Vprašam te kako je z mamo? Povem ti po pravici, veliko so prestali gorja in straha v tej vojni. Jako so se postarali ali k sreči smo vsi odrasli, bomo že skrbeli za svojo mater in očeta, če bo treba.

Tudi Ivan je prizadet v tej vojski, kljub temu, da je še mlad. Šel je v partizane v jeseni 1943 v Levstikovo brigado. Ko je imela ta brigada borbo v bližini Ljubljane, je bil zajet od belogardistov. Belogardisti so ga hoteli ubiti, ali Nemci so ga poslali v drugo nekam za švicarsko mejo od kjer je prišel ves izčrpan domov. Doma je bil dva meseca in je zopet vstopil v partizane. Sedaj je tudi on v podoficirski šoli. Da ga ti vidiš, kakšen sin je. Kako je zrasel. Je veliko večji od mene in mu gre kar dobro. Marca meseca bo končal šolo.

Olga je bila za časa okupacije tudi v nevarnosti od belogardistov. Večkrat so jo zasledovali. Enkrat so prišli ponoči ob 1 uri in jo jako zmirljali, da simpatizira z partizani. Ni veliko manjkalo, da jo niso ubili, kar na postelji. Veš, belogardisti so imeli oidelek pod imenim "črna roka". Ta "črna roka" je prišla na dom dotičnega, kateri je simpatiziral z partizani in so ga enostavno ubili kar na postelji. Na vrata so pa prilepili plakat z "črno roko". To je bil znak, da je v dotični hiši žrtve. Tako svinjarijo so uganjali belogardisti po Sloveniji. Po Hrvaškem so bili ustaši. Po Srbiji pa Mihačovičevci, četniki in Nedičevci. Vsi pod enakim geslom in solevojanjem z okupatorjem.

V Jugoslaviji je okupator mnogo uničil. Dela se pa na obnovi v polnem teku, tako, da so nekatere tovarne že na predvojnem stanju. Veliko ljudi je okupator postrelil. Veliko belogardistov je pa pobegnolo v Italijo in na Korosko pod zaščito.

Naj zastoduje za enkrat. Prejmita lepe pozdrave od mene tvojega brata Danila

Stalin odgovarja imper. podžigalcem

(IZ 1 STRANI)
BIČ PROTI SOVJETSKJE UNIJE

Bili so časi, ko so odnošaji med Poljsko in Sovjetsko Unijo tvorili celo zbirko konfliktov in nesorazuma, dajajoč z tem državnikom kakor je Churchill priložnost uporabiti Poljsko kot bič proti Rusiji, strašiti Rusijo z strašilom vojne z Poljsko.

Taki časi so odšli v zgodovino. Namesto nesorazuma med Poljsko in Sovjetsko Unijo, nastala je doba za vzpostavitev prijateljstva. Točnoma Poljska ne mara postati slepo orodje v rokah tužcev. Zdi se mi, da prav vsled prijateljskih odnošajev med Poljsko in Sovjetsko Unijo, Churchill se čuti vzemirjen in da ga ti odnošaji ženejo v surovo in nedostojno napadanje zoper Poljsko.

Z ozirom njegovega napada na Sovjetsko Unijo vsled podaljšane zapadne poljske meje na račun Nemčije, katera je to ozemlje odvzela od Poljske, imam za reči naslednje: Pogodba glede poljske meje je bila določena na zahtevu Poljske na konferenci treh velikih velesil v Berlinu. Sovjetska Unija je nekoliko krat izjavila, da so zahteve Poljske opravilene.

Je prav mogoče, da je Churchill nezadovoljen z to pogodbo. Toda zakaj baš Churchill, kateri ni štedil svoje neprijaznosti napram Rusom, zakrivajoč pred svojimi poslušalci kompozicijo onih, ki so bili navzoči na konferenci v Berlinu, katera je enoglasno sprejela omenjeno pogodbo? Glasovali so ne samo Rusi, ampak Angleži in Amerikanci.

NA KAKŠNI PODLAGI?

Zakaj je Churchill prinesel to vprašanje? On argumentira, da komunistične Partije, katere da so bile neznatne v vseh vzhodnih državah Evrope, so dosegle že tako moč, da si prizadevajo vzpostaviti "totalitarno" kontrolo. On pravi, da vlada policija v teh državah izvemilsi Čehoslovaško, če tudi v njej sami ne vlada "resnična" demokracija. Tako pravi Churchill.

V Angliji je sedaj na vladi ena sama stranka, katera vlada z državo — Labor Partija, medtem

ko so vse druge stranke podvržene tej vladi. Toda Churchill vpije na vso moč, da je to resnična demokracija, dokler v Poljski, Rumuniji, Jugoslaviji, Bolgariji in Madžarski, je baš sama vlada sestavljena od štirih do šest strank. Še več kot to, tudi opozicija ima pravico ako se pokaže zvesta, sodelovati v vladi. In Churchill seveda naziva to kot "totalitarne" vlade in vlade policije.

Na kakšni podlagi? Ali pričakujete odgovor od Churchill-a? Da li on razume smešno situacijo v katero se je postavil z svojim govorom na podlagi "totalitarne" in policijskih vlad? Churchill bi seveda rajši videl v Poljski, da bi vladal Sosnokovski in Anders, Jugoslaviji Mihajlovič in Pavelič, Rumuniji Princ Stirbe in Radescu, Madžarski in Avstriji, nekakšni kralji iz Habsburške dinastije, itd.

Churchill nas hoče uveriti, da bi ta gospoda, katera izhaja iz fašističnih krogov vzpostavila in zagotovila popolno demokracijo. Tako demokracija, je Churchill-ovega tipa demokracija. Toda on zavija resnico, kakor govori o po večanju in vplivu komunističnih Partij v zapadni Evropi.

Komunistične Partije so imele vpliv ne samo v zapadni, ampak v vseh državah v Evropi še pred prihodom fašizma. To je: Nemčija, Italija, Madžarski, Bolgariji, Rumuniji in Finski, kakor tudi okupiranih državah po Nemčiji, Italiji in Madžarski — Franciji, Belgiji, Holandiji, Norveški, Danski, Poljski, Čehoslovački, Jugoslaviji, Grčiji, Sovjetski Uniji, itd.

TO NI SLUČAJNOST

Podvig komunističnega vpliva, ne moremo smatrati za neko slučajnost, Komunistični vpliv se je dvignil vsled dejstva, da so baš Komunisti za časa najhujše dobe fašističnega terorja in nasilstva, dokazali svoje junaštvo v borbi za svobodo svojih narodov.

Churchill včasih govori o navadnih ljudeh iz manjših hišic. Tepka jih po rami in se predstavlja kot njihov prijatelj. Toda zdi se, da ti navadni ljudje o katerih on včasih govori, niso tako enostavno navadni ljudje, kakor jih on želi prikazati. Ti navadni ljud-

Zapisnik V.P.Z. Bled 3 marca 1946

Otvoritev seje ob 10 uri 30 minut, v navzočnosti 8 Odbornikov V. Vidrih odsoten, njegovo zaupanje mesto kot zapisnikar M. Otoničar.

1) Odboravanje bolniške podpore. Zadeva br. J. Bjezgovih osek št. 5, se podpora odobri od dneva označenega na prijavnici karti, ker po podatkih tajnika J. Weiss je dotični član premalo prejel podpore po napaki zdravnikarja pri katerem seje zdravil od začetka, nakar je omenjeni zdravnik odšel iz Malartica in odnesel vse spise, zato prihodni zdravnik ni mogel označiti datuma pričetke bolezni.

2) Sprejeti novi člani: Ani Kolenec osek št. 12. Jožef Osterman in Tony Krupič osek št. 13. Emil Novak prestopil iz Mladinskega osek št. 1, v odrasli osek št. 1.

3) Ker je list Edinosti kod uradno glasilo V.P.Z. Bled ter vse dopise in zapiskine priobčujejo brezplačno, se na predlog A. Lavriča odobri vsota \$25,00 za tiskovni sklad Edinosti, ko se vrši kampanja v to svrho.

4) Radi prekinitve poštne zveze v minulih vojni seje posmrtnina odnosno pogrebni stroški zadržala v oskrbi Upravnega urada Zveze pokojnih sobratov kateri so

imeli dediče v starem kraju, to sta: pok. A. Kotnik, osek št. 3 in J. Mihelič, osek št. 1. Ker so danes poštne zveze že otvorene, se zaključa da se omenjena posmrtnina nemudoma odpošlje z pripadajočimi obrestmi na imena naslovljenih dedičev in sicer Bančinim potom.

5) Na pismo blagajnika osek št. 3 Timmins, v katerem želi popajala glede točke, 89, zveznih pravil, se mu da naznanje, da osekki odnosno članstvo gradi svoje blagajne za lične odsekovke izdatke, kakor tudi izredne izdatke za kar večina članstva odglasuje, vsa odsekovka imovina pa zapade pod nadzorstvo centrale šele v slučaju razrusta osekka.

6) Opozimlja se tudi, da naj tako osekovski tajniki kot članstvo na vsa pisma naslovljena na upravni urad Zveze pazijo, da na vedno na njih osekovski žig, ker v bodoče pisma brez tega ne bodo jemala na znanje, da se s tem zveza izogne raznih sitnostim, ki potem rade nastanejo.

Z tem je bil sejni materijal izčrpan ter je seja zaključena ob 15 minut do polдне.

Zapisnikar: M. Otoničar.

Pozdravi in zahvala

Iz severo-zapadnega Saskatchewanja pošiljam pozdrave in zahvalo vsem Slovencem in Slovenkam, kakor tudi vsem onim z katerimi sem se seznanil ob priliki mojega obiska v okolici Harwicka, Cheswick-a, in Pittsburgh Pa.

Posebno lepo se zahvalim mojemu bratu Jožetu in njegovi ženi Anici Oevrk, za tako lepo postrežbo in prijazenost. Enako tudi mojemu nečaku Jožetu in njegovi ženi Mariji Oevrk, za vse kar sta mi storila in me vozila z njihovo "karo", vski dan, kamor sem hotel iti. Potem lepa hvala Mr. in Mrs. Martin Deberšek za vse s komur ste nas postregli in dali. Dalje se zahvalim, Tonetu Kaus in njegovi ženi, ker ste nas peljali v Pittsburgh, ter nam tako lepo igral pri mojem bratu Jožetu. Nikdar ne bom pozabil na tisti čas. Iskrena hvala tudi Mr. in Mrs. Tonetu Leskovšek, ko smo se tako lepo zabavali pri vas, tudi pri mojem bratu, ko ste tam prišli. Tudi se lepo zahvalim Mr. in Mrs. Martin Kelhar, za lep sprejem in postrežbo. Ne smem po-

zabiti, da bi se ne zahvalil Martinu Prašnikar in njegovi ženi, ter njihovemu bordarju Mikovi za lepo prijazenost in postrežbo, katero ste mi dali. Dalje pozdravljam Ernest Božiča in njegovo družino, Toneta, Perovne in njegovo ženo. Ostalo mi bo v spominu, ko smo se tako lepo imeli pri vas in ko ste nas postregli s tako dobrimi klobasami. Pozdravljam in se ob enem zahvalim tudi Mr. in Mrs. Tone Sovori, kakor tudi tistemu velikemu Klemenčiču in njegovi ženi. On me je obiskal v družbi Jožefa Serjaka pri mojem bratu, kjer sem si tudi naročil časopis Edinost. Zato prav lepa hvala Jože Serjak, ker brez tega časopisa, je danes prav težko razumeti dobo v kateri živimo.

Končno se še enkrat vsem skupaj prav prisrčno zahvalim za gostoljubje in postrežbo. Če sem slučajno pozabil kako ime, prosim prijatelje, da mi oprostite. To-rej lepa hvala vsem posebno pa bratu in svakinji. Vas pozdravlja Martin Oevrk Broderick, Sask.

je, imajo svoje poglede, svoje stališče in se tudi znajo kako braniti. Milijoni teh navadnih ljudi, so ostavili Churchill-a v Angliji, ko so glasovali za Labor Partijo.

Milijoni takih enostavnih ljudi, ločeni od reakcionarjev in kolaboracionistov z fašisti, dajajo priznanje in zaupanje levčarskim strankam. Ti milijoni navadnih ljudi, ki so na svoje oči videli in tehtali Komuniste za časa osvobodilne vojne proti fašizmu, so prišli do zaključka, da Komunisti zaslužijo popolno zaupanje naroda. To dejstvo govori zakaj raste vpliv in se povečujejo komunistične Partije v Evropi. Končno to je progres in zgodovinski razvoj.

Če tudi je to takšen razvoj, kakor razvidno ne ugaja Churchill-u, ga postavlja v velike skrbi in strah. Toda on enako ni ljubil vstanovitve sovjetskega režima po prvi svetovni vojni. Tudi takrat je klenkal in zvonil pred nevarnostjo, organiziral in povedel v križarsko vojno 14 držav proti Sovjetski Uniji z namero, da bi tako zaokrenil tok zgodovine. Toda zgodovina potrjuje svojo moč, da je močnejša kakor pa Churchill-ova intervencija ter Don Quixote načrt, kateri je dosegel popolni poraz.

Jaz ne vem, če bo Churchill z svojimi prijatelji uspel organizirati po drugi svetovni vojni, nove militarne pohode proti vzhodni Evropi. Najbrž da bo to ne mogoče, ker milijoni navadnih ljudi, stoje na straži za mir. Toda eden lahko poudari, da bodo (Churchill in njegovi prijatelji) poraženi na enak način, kakor so bili pred 26 leti.

Predvajanje Filmov

V imenu Sveta kanadskih južnih Slovanov, tov. V Grbič, obišče sledeče naselbine z svrhu predvajanja filmov o borbi narodov Jugoslavije:

Toronto: 20 in 21 marca v Macedonsko-Bolgarski dvorani.

Windsor: 22 in 23 marca.
Chatham: 25 marca.
Sarnija: 27 marca.
Welland: 30 marca.

V teh naselbinah bodo predvajani sledeči filmi:

- "Zvezda na pesku"
- "Devet Stotin"
- "Osvobojenje Beograda"

Mesto, kjer se bodo predvajali filmi, kakor tudi čas, bo naznanjeno za vsako naselbino posebej z posebnimi letaki.

Odgovor nekaterih čl. SZZ Rev. Slaje

Cleveland, O. — Zopet je napadel članice Slovenske ženske zveze Rev. Slaje v "A. D." in kako pristaško! Ali se spodobi tako pisanje duhovniku? Zmerja nas z umazaniji ustami in pravi, kako da smo prišli k SZZ.

Da, me smo stare članice in smo dosti naredile in pridobile novih članic v Zvezo. Pomagale smo veliko, da je postala organizacija SZZ tako močna.

Koliko ste jih pa vi, Rev. Slaje, vpisali v SZZ in kaj ste sploh naredili koristnega za Zvezo? Drugače ne, kot da nas napadate, kakšne katoličanke da smo. To pa samo zato, ker me bolj verjamemo našim ljubim staršem, bratom in sestram, kakor pa lažnjivi "A. D." in tistemu, ki je pribeljal iz stare domovine, da tukaj dela propagando proti Jugoslaviji, da se ljudje med seboj bolj sovražijo. Mi nečemo več vojne, smo je siti v vojni so nam prevec sinov pobili.

Povemo vam gospodje, Slaje, Jager in Gabrovšek, da smo poštene žene in zveste svojim mozem. Da ljubimo svoje otroke in da smo katoličanke, ne pa hinavke, da bi se okrog vas plazile. Vi med naše članstvo sejezte sovražstvo.

Prosimo glavno predsednico Mrs. Prislard, naj nam razjasni, da bomo vedle, pri čem da smo. Če nismo več dobre članice Slovenske ženske zveze, pa nam vrnite naš vplačani denar, pa bomo mir!

Ana Skul in več članice SZZ.

St. Catharines, Ont.

Redna seja lokalnega Sveta kanadskih južnih Slovanov se vrši v nedeljo dne 24 marca ob 2 uri popoldne pri dobro znanem rokaju, John-u Cesarju.

Pozivajo se vse članstvo kakor tudi vse ostale rokaje in rokajenje, kateri so prispevali za pomoč narodom Jugoslavije več kot en dolar, da se udeležijo te seje. Ne pozabite toraj v nedeljo dne 20 marca. Pridite vsi na sejo. Odbor:

Iz francoščine prevedla K. N.

"Kako to?" je začudeno vzkliknil Španec. "Mar vam stih niso bili všeč? To je vendar mojstrovina naše literature. Kakšna plastika, kakšna je luč, kakšen zvok čutiš v teh stihih!"

"Da", je odgovorila Orana, še zmerom brez navdušenja, "rime res lepo teko. Morda celo preveč lepo!"

Nastala je mučna tišina. Orana je hotela nekoliko zabrisati mučni vtis svoje stroge kritike, toda nehotje je zabredla še bolj v ostrost. Ta pretiranost v hvalisanju naravnih lepot je menda lastna vsem južnjakom pesnikom, toda nas, ki živimo nekoliko stopinj severneje, ne ogreje. . .

"Da, razumem", je odgovoril Moreno po kratkem premisleku. "Niste se potrudili, da bi se zvižali v našo dušo, da bi razumeli utrip našega srca. . ."

Orana ga je očitaje gledala, toda molčala. To je mladega moža še bolj podžgalo: "Mislim sem, da vas bom razveselil, toda zmotil sem se. Obžalujem, da se z vami zgubljal svoj čas. . ." Vzel je knjigo, jo vtaknil v žep in odšel v svojo sobo.

Orana je instinktivno začutila, da je to pot kriva samo ona. Če že ni popolnoma doumela njenemu užesu nekoliko sladkobnih stihov, bi bila morala vsaj iz obzirnosti do svojega moža molčati ali jih pa — čeprav proti svojemu okusu njemu v veselje — pohvaliti. Tako je pa ravnala najbolj skriti kotiček njegovega samoljubja, ravnala je njegov narodni ponos, njegovo ljubezen do domovine in do vsega, kar je njenega. . .

Zelo žal ji je postalo. Tako rada bi ujela trenutek, da bi popravila svojo krivdo, žal pa ni imela priložnosti za to. Njen mož je takoj na to odšel v svojo sobo in pisal nekakšna pisma vse do večera. Potlej si je naročil večerjo v svojo sobo in legel spat, ne da bi voščil svoji ženi lahko- noč. . .

Kmalu nato je mlada žena s svojo mladostno nespretnostjo že poslabšala zakonsko sožitje.

Vesel zaradi napredovanja v svoji službi, je mladi mož lepega dne prinesel Orani prekrasen šopek rdečih vrtnic, ki so bile prav tisti čas nenavadno drage. Morda je na dnu srca upal, da bo vsaj z ljubeznivostjo in pozornostjo otajal ledeno srce svoje mlade žene. . .

Upal je, da si bo vsaj z pozornostjo in vljudnostjo pridobil naklonjenost svoje mlade, lepe ženske.

Opirajoč se na to upanje, je hitel domov, dobre volje in s tistim donkihotskim zanosom, ki je tako značilen za slehernega pravega Španca.

Orana ga je začudeno pogledala, videč, kako živahno in veselo je stopil v sobo. Še preden je utegnula kaj vprašati, se je Moreno globoko priklonil in pričel:

"Dovolite, lepa madame, da vam poklonim te cvetlice. Naj vam bodo dokaz mojega spoštovanja in moje. . ." Boječ se, da bi tako nenadno izrekel odločilno besedo, mu je Orana v poslednjem trenutku segla v besedo: "Hvala, Miguel! Res lepo ste storili, da ste mi prinesli cvetlice. . . Zelo jih imam rada. . . Sicer pa, katera ženska jih ne ljubi?"

Vzela jih je, položila na mizico ob oknu in odšla. Hotela je v bližnji sobi poiskati kakšno primerno vazo za cvetlice, da bi jih takoj postavila v jedilnico na mizo. Ko je pa stopila skozi vrata, jo je duh iz kuhinje opozoril, da se je približala ura obeda. Spomnila se je, da ji je Moreno dejal da mora biti prav danes obed zelo točen. In da ne bi veljala za slabo gospodinjo, je stekla v kuhinjo in sama pomagala služkinji servirati jedi.

Ko se je vrnila v sobo je njen mož stal ob oknu in gledal ven. Ob njenem prihodu se ni obrnil. Potlej je hitro sedel k mizi in pričel zajemati. Bil je nemiren, jedel je hlastno in brez besed. Orana ga je na skrivaj opazovala, kajti takšnega ga ni še nikoli videla.

Na njena plaha vprašanja ni odgovorjal, ali pa le raztreseno. Njegovo mračno čelo ni obetalo nič dobrega. Po kosilu ni počakal na kompot, ki ga je sicer tako rad jedel, temveč je nenadno vstal, suho pozdravil in odšel.

Začudeno je mlada žena gledala za njim. "Le kaj ga je pičilo?" se je vprašala. "Pri moji veri, tale moj mož je precej muhast. Nekaj časa je kakor sonce, koj nato se pa tako kisló rži. . . Nikoli človek ne ve, kaj misli. Sicer mi je njegova gospodinja njega dni dejala, da je kakor jagnje, toda najbrž je mislila koga drugega. . . Pravijo, da smo me ženske skrivnostne! Zdi se mi pa, da nas nekateri možki še prekašajo. . ."

Nehote je iskala vzrok moževe slabe volje. Kaj neki ga je tako pogrelo?

"Kosilo je bilo vendar izvrstno. Spekla sem celo tisto špansko jed, ki mi je tako pri srcu. Navadno se mi je posebno zahvalil zanjo. . ."

Ogledovala se je po sobi, kakor da bi v njej iskala odgovora na svoje vprašanje. Tedaj so se ji ustavile oči na mizici ob oknu. Tam so ležale cvetlice, ki jih je bil prinesel njen mož, že skoraj uvele. . . Srce ji je pričelo vroče utripati. Na lepem je vse razumela!

(Nadaljevanje prihodnjic)

Kirkland Lake, Ont.

Daje se na znanje vsemu članstvu Slov. Pevskega in dramskega zbora "Triglav" v Kirkland Lake, da se od sedaj naprej vrše vse seje ter pevske vaje in slično na naslovu: Joe Piškur, 75 McCamus Ave.

Vsi pevci in pevke kakor tudi somišljeniki ste vabljeni, da se zagotovo udeležite pevskih vaj in sej, ker v duhu časa je treba začeti delo prosvete in kulture, kar je bilo v zadnjem času zelo zaostalo.

Bratje in Sestre! Potrudimo se, da ne bomo zadržni. Ne zatajimo Slovenstva; odkoder smo prišli. Mi smo in ostanemo Slovenci! Naj nam veljajo besede v naši pesmi: "Tako mi je Mati djala, ko me je dete postovala. Slovenec sem, Slovenka sem!"

V bratskem sodelovanju z vsemi narodi Jugoslavije, Vas tem potom kliče na delo: "Slovensko Pevsko Dramsko društvo 'Triglav'."

Joe Francelj, taj.